

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίου. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενωγαγίου 14. 20 Αὐγούστου 1889.

BRINDIZI

(Βρεντέσιον)

Ἡ ἰταλικὴ πόλις Βρίνδιζι ἀφανὴς οὖσα καὶ ἀσήμαντος πολίχνη πρότερον, κατέστη πασίγνωστος κατὰ τὴν τελευταίαν ἰδίως εικοσιπενταετίαν καὶ ἀπέκτησεν ἀκμὴν τινα ἐμπορικὴν, διότι κατέστη ἕνεκα τοῦ λιμένος καὶ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της ὁ συντομώτερος σταθμὸς διαβάσεως τῆς μεταξὺ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης Ἀνατολῆς καὶ Ἰνδιῶν συγκοινωνίας, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν ἰταλικῶν σιδηροδρόμων πρὸς τοὺς γαλλικοὺς, διὰ τῆς σήραγγος τοῦ Μὸν-Σενί (1871), καὶ πρὸς τοὺς γερμανικοὺς διὰ τῆς τοῦ Μπρέννερ (1867), τελευταῖον δὲ (1882) διὰ τῆς τοῦ Ἀγίου Γοθάρδου.

Ἡ πόλις τοῦ Βρίνδιζι, ὡς λέγεται κοινῶς ἰταλιστὶ ἢ Βρεντεσίου καθ' ἡμᾶς κεῖται ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἰταλίᾳ ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν παραλίων τῆς χερσονήσου τῆς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν νῦν καλουμένης Terra di Otranto, ὃ ἐστὶ χώρας τοῦ Ὑδροῦντος (Otranto), ἐκ τῆς ἀρχαίας ἐνταῦθα πόλεως Ὑδροῦντος λαβούσης τὸ ὄνομα. Τὸ Βρεντέσιον εἶνε πόλις παραλία εὐλιμένος κειμένη εἰς Π. Β 40°, 39', 27" καὶ Μ. Α 35°, 8', 35" τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς Φέρου. Διοικητικῶς ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν τῆς Ἀπουλίας (Regione Puglie), καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λέτζε (τῶν Λουπιῶν) Provincia di Lecce.

Ἡ πόλις ἀπέχει τῆς ἀπέναντι ταύτης κειμένης ἐπὶ τῆς Ἰλλυρικῆς χώρας πόλεως Αὐλῶνος 60 περίπου μίλια, τῆς Κερκύρας 116 (12 ὥρας), τοῦ Πειραιῶς διὰ τοῦ Κορινθιακοῦ Ἰσθμοῦ 350, διὰ τοῦ γύρου δὲ τῆς Πελοποννήσου περίπου 500. Ἀπὸ Παρισίων ἀπέχει 1883 χιλιόμετρα (ὥρας 51). Δὲν εἶνε δὲ τὸ Βρεντέσιον ἡ πλησιεστέρα τῶν πόλεων τῆς Ἰταλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὁ Ὑδροῦς, ὁ ὁποῖος ὅμως στερεῖται λιμένος· ὁ δὲ ἄριστος καὶ ἀσφαλέστατος λιμὴν τοῦ Βρεντεσίου συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ αὐτὸ καὶ τὸ πάλαι καὶ νῦν πόλιν σημαντικὴν τῆς κάτω Ἰταλίας. Περὶ τῆς ἀσφαλείας δὲ τούτου φέρεται ἡ παροιμία ὅτι αἰρεῖς λιμένες ὑπάρ-

χουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ Ἰουνίου, τοῦ Ἰουλίου καὶ τοῦ Βρεντεσίου (tres esse in orbe portus Junii, Julii et Brundusii).

Περὶ τοῦ λιμένος τούτου ἔγραψε καὶ αὐτὸς ὁ Στράβων, ἰδίως ὄμμασιν ἰδὼν αὐτόν, ὅτι περικλείει ἐν ἐνὶ στόματι πολλοὺς λιμένας σχηματίζοντας τὸ σχῆμα τῶν κεράτων τῆς ἐλάφου, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, διότι ἐν τῇ γλώσῃ τῶν Μεσσαπίων, τῶν ἀρχαίων δηλ. κατοίκων τοῦ Βρεντεσίου βρέντιον ὠνομάζετο ἡ κεφαλὴ τῆς ἐλάφου. Ὁ ἀσφαλέστατος δὲ καὶ μέγιστος οὗτος λιμὴν καίτοι κείμενος εἰς τὰ ὄρια δύο θαλασσῶν τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τῆς τοῦ Ἰονίου, εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἐτι χρόνων μόλις δέ, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, κατὰ τὴν τελευταίαν εικοσιπενταετίαν ἀνέκτησε τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ σπουδαιότητα, βελτιωθείς διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων λιμενικῶν ἔργων, κυρίως δὲ μετὰ τὴν ἰταλικὴν ἔνωσιν, ἅτινα ἀνέλαθεν ἀγγλικὴ εἰταιρία.

Ὁ λιμὴν οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν ἐκ τοῦ κυρίου ἔσω λιμένος, μνηνοειδοῦς τὸ σχῆμα, περιβάλλοντος ἐν τῷ κοίλῳ τῆς μνηνοειδοῦς αὐτοῦ καμπῆς τὴν πόλιν, ἔχοντος δὲ στενωτάτον στόμιον πλάτους περίπου 100 μέτρων, καὶ ἐκ τοῦ ἔξω, ὅστις εἶνε μάλλον κόλπος ἀναπεπταμένος εἰς τοὺς βορειανατολικοὺς ἀνέμους, ἔχων πρὸς Β καὶ ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι νῆσον τὴν τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου, ἧς πρόκειται πρὸς Μ μέγα φρούριον ἐπιθαλάσσιον, ὅπερ μετὰ τῆς νήσου καὶ τῆς ἀπέναντι ξηρᾶς σχηματίζει ἕτερον ἔξω-εμικὸν ἀσφαλῆ λιμένα, μήκους ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τοῦ μιλίου. Πρὸς Α δὲ τῆς νήσου τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου καὶ τοῦ φρουρίου, εἰς ἀπόστασιν μιλίου κείνται 7 νησίδες βραχῶδεις Μπεδάνιαι (Pedagne) καλούμεναι. Ἡ εἰσοδος δὲ εἰς τὸν ἔξω λιμένα κεῖται μεταξὺ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου καὶ τῆς δυτικωτέρας τῶν νήσων τούτων καλουμένης Μονατσέλο. Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῶν νήσων τούτων δὲν περιετώθη μέχρις ἡμῶν ὑπὸ οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἢ Ῥωμαίων συγγραφέων τὴν μεγαλειέταν μόνον ἀναφέρει ὁ Ἰ. Καῖσαρ ὡς νῆσον, ὁ Φῆστος δὲ (Festo: de verb. signif.) ὀνομάζει ταύτην Bara.

Ἡ περίμετρος τοῦ ἔσω λιμένος εἶνε περίπου

3 1/2 μιλίων, τὸ δὲ μῆκος 1 1/2. Τὸ πλάτος δὲ εἶνε στενόν. Ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου τοῦ φανοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου μέχρι τοῦ μόλου τοῦ ἔσω λιμένος, ἔνθα τὸ τελωνεῖον, ἡ ἀπόστασις εἶνε 1 μιλ. καὶ 2/10· χάριν δὲ τῶν ναυτιλλομένων ὑπάρχει εἰς τὰς βορείους ἀκτὰς τῆς περὶ τὸ Βρεντέσιον χώρας, εἰς ἀπόστασιν δύο μιλίων ΒΔ τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, φάρος μέγας ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Πέννα, οὔτινος τὸ φῶς εἶνε ὁρατὸν εἰς ἀπόστασιν 17 μιλίων. Φάρος δὲ ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῆς νήσου Μονατσέλο τῶν Πεδανίων, οὔτινος τὸ φῶς ὁρατὸν εἰς ἀπόστασιν 14 μιλίων· φανοὶ δὲ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς νήσου Ἁγίου Ἀνδρέου δύο, οἵτινες μετὰ τοῦ τῆς νήσου Μονατσέλο δεικνύουσι τὴν εἴσοδον τοῦ ἔξω λιμένος. Ἔτερος δὲ φανὸς ἐν ἀριστερᾷ τῷ εἰσπλέοντι ὑπάρχει εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ἔσω λιμένος, τίθεται δὲ φανὸς καὶ ἐπὶ ἀρχαίας στήλης, καλουμένης Στήλης τοῦ Ἡρακλέους, ἐν τῇ πόλει τοῦ Βρεντεσίου, ἀπέναντι κειμένης τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος, ἣν, οἱ καταπλέοντες εἰς τὸν ἔξω λιμένα εὐθὺς ὡς ἀντικρύσωσι, διέρχονται ἐν μέσῳ τὴν εἴσοδον ἀσφαλῶς κατ' εὐθείαν γραμμὴν.

Τὴν σήμερον διὰ τοῦ λιμένος τούτου τελεῖται ἡ διεθνὴς ταχυδρομικὴ συγκοινωνία μεταξὺ Ἐυρώπης, Ἀνατολῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Παρατηροῦμεν δὲ ὡς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν ὅτι πρὸ 25 ἐτῶν τὰ ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος καταπλέοντα καὶ ἀποπλέοντα ἐκ τοῦ λιμένος Βρεντεσίου πλοῖα ὑπερέβαινον κατὰ τὸν ἀριθμὸν πάντα τὰ τῶν ἄλλων ἔθνων καὶ αὐτὰ τὰ ἰταλικὰ, ὡς ἐξάγομεν ἐκ στατιστικῆς τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος δημοσιευθείσης τῷ 1863. Διότι κατὰ τὸ ἔτος τούτο σημειοῦνται ἀπόπλοι καὶ κατάπλοι πλοίων Ἰταλικῶν 30, Γαλλικῶν 4, Ἀγγλικῶν 30, Αὐστριακῶν 34, Ὀθωμανικῶν 223, Ἰονίων νήσων 194, Ἑλληνικῶν 54.

Ἡ πόλις τοῦ Βρεντεσίου κεῖται ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος ἐκτεινομένη περὶ γλῶσσαν γῆς χερσονησώδη διήκουσαν πρὸς τὸ κοῖλον τοῦ μηνοειδοῦς λιμένος, ὑφ' οὗ καὶ περιβάλλεται, περιέχει δὲ κατοίκους 16,719 (τῷ 1862 περιεῖχε 9,105), καὶ πολλὰς μεγάλας καὶ κομψὰς οἰκοδομὰς· διακίρεται εἰς 4 συνοικίας καὶ περιβάλλεται ὑπὸ προκυμαίας ἀρίστης καθ' ὅλον τὸ παράλιον αὐτῆς μῆκος. Ἐχει δύο πλατείας ἰκανῶς εὐρείας, ἐν μιᾷ τῶν ὁποίων, τῇ τοῦ Λαοῦ καλουμένη, ὑπάρχει κομψὴ μαρμαρίνη κρήνη.

Ἡ πόλις περιέχει ὀλίγας ἀρχαιοτάτης. Στήλη μόνον ἀρχαία, ἣν ἐμνημονεύσαμεν, μετὰ κιονοκράνου, ἔχουσα ὕψος 15 μέτρων ὑψοῦται ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος, καταφανῆς εἰς τοὺς καταπλέοντας, ἣν καλοῦσιν οἱ κάτοικοι Στήλην τοῦ Ἡρακλέους (Colonna Ercolea), οἱ δὲ ἀρχαιολόγοι εἰκάζουσιν ὅτι τὸ πάλαι, ὡς

καὶ νῦν ἦτο φάρος πρὸς ὁδηγίαν τῶν εἰσπλεόντων εἰς τὸν λιμένα πλοίων. Ὑπῆρχον δὲ αὐτόθι δύο στήλαι, ἀλλ' ἡ μία κατέπεσε τῷ 1528. Πρῶτος δὲ ὁ Φερδινάνδος τῆς Ἀραγωνίας ἀπεικόνισε τὰς στήλας (1496) εἰς τὸ στέμμα τῆς πόλεως Βρεντεσίου. Οἱ κάτοικοι δεικνύουσιν ἔτι οἰκίαν τινὰ ἐπὶ ἀρχαίου θόλου ἐκτισμένην, ἣν ὀνομάζουσιν οἰκίαν τοῦ Βεργιλίου (Caza di Virgilio). Ἐκ τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων δεικνύεται ἡ μητρόπολις, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου, τὸ ἐπιθαλάσσιον φρούριον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὅπερ ἔκτισεν ὁ Ἀλφόνσος τῆς Ἀραγωνίας (1481), ὡχυρώθη δὲ κατόπιν κελλιον καὶ ἐμεγαλύνθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας (1559).

Ἐν Βρεντεσίῳ ὑπάρχει ἴδιον ταχυδρομικὸν μέγα κατάστημα. Ἐχει δὲ ἡ πόλις φυλακὰς, ἱερατικὴν σχολὴν, γυμνάσιον καὶ ἕτερα κατώτερα σχολεῖα. Εἶνε δὲ καὶ ἔδρα ἀρχιεπισκόπου. Ἐν τῇ πόλει ἐδρεύουσι καὶ πρόξενοι πάντων τῶν Κρατῶν. Ἐνεργεῖται δ' ἐνταῦθα ἰκανὸν ἐμπόριον, καὶ ἐμπορικὴ πανήγυρις τελεῖται κατ' ἔτος εἰς τὰς 3 — 5 Μαΐου ν. ἔ.

Τὴν πρὸς Α τοῦ Βρεντεσίου χώραν διαρρέουσι δύο ποτάμια τὸ Πίκκολο ἢ Μικρὸν καὶ τὸ Γκρανδε ἢ Μέγα, ἄτινα συγγραφεὺς τῆς 10ης ἑκατονταετηρίδος ὀνομάζει Δέλτα καὶ Λουκιάνα, ἐκβάλλοντα ἀμφότερα εἰς τὸν πρόκολλον τοῦ λιμένος. Ἐνεκα τούτων δὲ καὶ τῶν ἀφθόνων θαλασσιῶν φυκῶν, ἄτινα συσσωρεύοντο εἰς τὰς ἐκβολὰς καὶ ἐσήποντο, καὶ τῶν σχηματιζομένων ἐλῶν ἡ πόλις ἦτο νοσώδης· ἀλλὰ τελευταῖον διὰ ὑδραυλικῶν ἔργων τῆς κυβερνήσεως, καθαρισθεισῶν τῶν ἐκβολῶν, ἀπηλλάγη τῶν ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεων μολυσμάτων.

Ἡ περὶ τὸ Βρίνδιζι χώρα εἶνε γονιμωτάτη· κυρίως δὲ παράγει οἶνον θεωρούμενον τῶν ἐξαιρετικῶν τῆς Ἰταλίας, ἔχοντα τὴν ιδιότητα νὰ μὴ ἐκτροπιάζῃ ἐν τῇ διὰ θαλάσσης μεταφορᾷ. Ὁ Στράβων ἔτι λέγει ὅτι οἱ Βρεντεσῖνοι εἶχον χώραν βελτίω τῆς τῶν Ταραντίνων, διότι ἦτο λεπτόγεως καὶ χρηστόκαρπος, ἐπαινεῖ δὲ τοῦ Βρεντεσίου τὸ μέλι καὶ τὰ ἔρια, ὁ Πλίνιος δὲ τὰ ὄστρακα, καὶ ὁ Ἐννιος τὸν ἰχθῦν σαργόν (sarago).

Ἡ πόλις τοῦ Βρεντεσίου εἶνε τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἰταλίας· καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Βρεντέσιον, Βρενδέσιον καὶ Βρεντήσιον, τὸ ἔθνικόν Βρεντεσῖνος καὶ Βρεντεσινός, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δὲ Brundusium, Brundisium, Brindisium, Brentesium, Brandesium, Breda, Brentisium, Brendesium, Brundisioplis, Brindisi.

Πρῶτος ἔποικοι τῆς πόλεως ταύτης λέγονται κατὰ Στράβωνα Κρήτες, ἐλθόντες ἐκ Κνωσσοῦ, ἔπειτα δ' ἕτεροι ἐκ Σικελίας μετὰ τοῦ Ἰαπυγος, ἐξ οὗ καὶ ἡ χώρα ἐνταῦθα ἐκλήθη Ἰαπυγία, καθὼς καὶ τὸ ἀνατολικώτατον ἀκρωτήριον τῆς

Ἰταλίας. Ἡ πόλις αὐτόνομος οὖσα καὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἴσως τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ὑπέστη ἑδαφικὰς ἀπωλείας ὑπὸ τοῦ ἀποικιστοῦ τοῦ Τάραντος Φαλάνθου τοῦ Λακεδαιμονίου, ὃ ὁποῖος κατόπιν ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς τοῦ Τάραντος ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν Βρεντεσίων, ἀξιώθεις μετὰ τὴν τελευτὴν καὶ λαμπρὰς ταφῆς. Τὰ περὶ τούτου ὅμως θεωροῦνται ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῶν ἀμφίβολά πως καὶ ἀσαφῆ διότι ἡ πόλις αὕτη καίτοι ἔχουσα τοιοῦτον λιμένα δὲν ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκμὴν εἰς ἣν αἱ λοιπαὶ πόλεις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ὁ Ἡρόδοτος οὐδὲ πόλιν ἀναφέρει ἐνταῦθα, ἀλλὰ Βρεντέσιον λιμένα.

Ἡ πόλις ἀναφίνεται ἐν ἀκμῇ τινι κυρίως ἐπὶ Ῥωμαίων. Ἀρχαῖαι Ῥωμαϊκὰ ἐπιγραφὰ περὶ τὸ Βρεντέσιον εὐρεθεῖσαι μνημονεύουσι Βρενδεσιανῆς πολιτείας καὶ ὄλων τῶν ἀρχῶν τῶν Ῥωμαϊκῶν πολιτειῶν ἀλλὰ τῷ 205 π. Χ. ἢ 509 ἀπὸ κ. Π. ὑπέκυψεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐδέχθη ὑπάτους τὸν Μάνλιον Τορκουάτον καὶ Σεμπρένιον Βλέσσον, οἵτινες μετ' ὀλίγα ἔτη κατεσκευάσαν ἐν τῇ πόλει καὶ λιθόστρωτον πλατεῖαν ὁδὸν (Via lata). Εἶχε δ' ἐπὶ Ῥωμαίων ἀποκτῆσθαι ἡ πόλις μεγάλην ἑκτασιν, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν περὶ ταύτην ἀνευρισκομένων ἀρχαίων τάφων, οἵτινες ἔκειντο βεβαίως ἐκτὸς τῆς περιφερείας αὐτῆς.

Ὡς δὲ καὶ σήμερον, οὕτω καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ὁ λιμὴν τοῦ Βρεντεσίου ἐχρησίμευεν ὡς σταθμὸς τῆς συντομωτέρας διαβάσεως εἰς Ἡπειρον, Μακεδονίαν, Ἰλλυρίαν, Ἑλλάδα καὶ Ἀσίαν, δι' ἃ καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην κατέληγον αἱ ἐκ Ῥώμης ὁδοὶ Ἀππία καὶ Ἐγνατία, ἧς συνέχεια ἦτο ἡ ἀπὸ Δυρραχίου εἰς Θεσσαλονίκην ὁδός. Ἐν Βρεντεσίῳ δὲ ἦτο σχεδὸν ὁ πολεμικὸς λιμὴν τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ ἀφετηρία πρὸς τὰς ἐπὶ τὴν Ἰλλυρίαν, Μακεδονίαν, Ἑλλάδα καὶ Ἀσίαν ἐπιδρομὰς αὐτῶν, δι' ἃ καὶ συχνότατα μνημονεύεται ἡ πόλις ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ. Ὑπέστη δὲ φοβερὰν καταστροφὴν ἐπὶ τῶν ἀγῶνων Καίσαρος καὶ Πομπηίου.

Ἐκ Βρεντεσίου κατήγετο ὁ ποιητὴς καὶ ζωγράφος Ῥωμαῖος Πακούβιος (220—130 π. Χ.). Ὡσαύτως ὁ Λένιος Στράβων καὶ ὁ Μ. Λένιος Φλάκκος, οἰκεῖος τῷ Κικέρωνι. Ὁ Ὀράτιος διέμεινεν ἐν τῇ πόλει· ἐν ταύτῃ δὲ ἱστορεῖται ὅτι ἀπέθανεν ὁ Βιργίλιος (28 π. Χ.). Βρεντεσινοὶ δὲ ἐφεῦρον πρῶτοι κάτοπτρα ἐκ κασσιτέρου, πρὸς ὧν ἀνεμίγνυον καὶ χαλκόν.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, τὸ Βρεντέσιον περιῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς Ἰταλίας, ἰδίᾳ δὲ τῆς κάτω, διὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Βελισσαρίου ὀριστικῶς (536) εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Βυζαντινῶν. Ἐπὶ τῆς κυριαρχίας δὲ τούτων γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ε' καὶ ς' ἑκατονταετηρίδᾳ πολλὰ ἀποικίαι Ἑλλήνων ἐκ δια-

φόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν, τὴν Ἀπουλίαν καὶ τὴν Σικελίαν, αἵτινες ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν μερῶν τούτων, μέγιστον δ' ἔλαβον μέρος εἰς τὰ ἐγεθθέντα κατόπιν μεταξὺ καθολικῶν καὶ ὀρθοδόξων ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Οἱ ἀποικοὶ ἦσαν κυρίως μοναχοὶ βασιλειανοί, οἵτινες ἱδρυσαν πολλαχοῦ μονὰς, διετέλουν δὲ καὶ μετὰ τὸ σχίσμα ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Οὕτω δὲ ἀνεπτύχθη ἐνταῦθα εἰδὸς τι ἐλληνισμοῦ Βυζαντιακοῦ, ὅπως ὅμως ξένου τοῦ ἀρχαίου ἐνταῦθα ἐλληνισμοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, ὅστις ἐπὶ Στράβωνος ἔτι τέλειον εἶχεν ἐκλίπη, διότι καθ' αὐτοὺς μαρτυρεῖ πλήν τῶν πόλεων Τάραντος, Ῥηγίου καὶ Νεαπόλεως, πᾶσα ἡ κάτω Ἰταλία εἶχεν ἐκρωμαισθῆ ἢ κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Στράβωνος ἐκβαρβαρισθῆ· οὐδεὶς ἐπομένως σύνδεσμος ἢ καὶ ἀνάμνησις ὑπῆρχε τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν παραδόσεων πρὸς τὰς νέας, ὡς ὑπέλαβόν τινες τῶν ἱστορικῶν. Τοιοῦτοι δὲ ἀποικοὶ μνημονεύονται ἐγκατασταθέντες καὶ ἐν Βρεντεσίῳ. Οὕτω δὲ ἱστορεῖται ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς γῆσου τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου μονὴ ἐκτίσθη τὸ πρῶτον ὑπὸ ἐλλήνων μοναχῶν, καθὼς καὶ ἡ τοῦ Ἀγ. Βενεδίκτου, ἥδη οὖσα στρατῶν, καὶ οἱ ναοὶ δὲ τοῦ Ἀγ. Βασιλείου, Ἀγ. Ἰωάννου θεωροῦνται ὡς κτισθέντες ὑπὸ ἐλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες τοῦ Βρεντεσίου διετηρήθησαν ἐνταῦθα ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας, ἀξάνομενοι πιθανῶς καὶ διὰ συνεχῶν νέων μεταναστεύσεων ἐξ Ἑλλάδος· οὕτως ἀνευρίσκομεν αὐτοὺς τῷ 1199· διότι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μνημονεύεται ὁ πρωτόπαπας αὐτῶν Δομένικος, εἰς καὶ οὗτος τῶν κατὰ καιροὺς σταλέντων ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ' εἰς Βουλγαρίαν ἵνα πραγματευθῶσι μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Βουλγάρων Ἰωαννιταίου ἢ Καλογιάννη ἢ Σκυλογιάννη τὴν ὑποταγὴν τῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης.

Ἐπίσης ἐπὶ Καρόλου Β' τοῦ Ἀνδεγαυικοῦ (1289—1309), οἱ ἐν Βρεντεσίῳ Ἕλληνες μὴ ἔχοντες εἰδικὸν νοτάριον ἔλαβον τὸ προνόμιον τοῦτο παραχωρηθὲν εἰς τὸν Φραγκίσκον Φούσκον, διότι μέγα μέρος τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἔγραφον ἐλληνιστὶ τὰ συμβολαῖα τῶν ἐξετέλου δὲ πρότερον τὸ ἔργον τοῦτο οἱ ἱερεῖς.

Ἡ τάσις καὶ ἡ ἀδιάλειπτος προσπάθεια τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας εἰς προσηλυτισμὸν ἠλάττωσε πολὺ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἀπερόφησε μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν ἐλληνικὴν ἀποικίαν τὸ ἐγγύριον στοιχεῖον. Τῷ 1376 μνημονεύεται ὅτι νεάνις τις Βασιλεία ὀνόματι, θυγάτηρ τοῦ ὀρθοδόξου ἱερέως Ἑλληνος Νικολάου Μαρανέσου ἐδώρησεν ἄμπελον καὶ οἰκίαν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Βρεντεσίου. Τῷ 1485 ἐπὶ

Φερδινάνδου τοῦ Ἀραγωνικοῦ ἦσαν ἔτι πολλοὶ οἱ Ἕλληνες ἐν Βρεντεσίῳ, διότι ἀναφέρεται ὅτι ἔσχον ἀντιπροσώπους δύο εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως οἱ Ἕλληνες, οἱ Σκλαβοῦνοι καὶ οἱ Ἀλβανοί, τὸ δικαίωμα τοῦτο καθρηγῆθη περὶ τὸ 1650. Τῷ 1536 ὁ Κάρολος Ε', μνημονεῖει ἡ ἱστορία, ἔφερε νέους Ἕλληνας ἀποίκους εἰς τὸ Βρεντέσιον, οἵτινες διετήρησαν τὴν ὀρθοδόξιαν μέχρι τοῦ 1680. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲ τούτων τῶν ὀρθοδόξων ἐναπέμεινεν ἐν Βρεντεσίῳ ἡ λατρεία τοῦ Ἀγ. Λευκίου καὶ τοῦ Ἀγ. Θεοδώρου.

Παράδοχος δὲ συνήθεια ἐπεκράτησε μέχρι τοῦ 1648, ἀπόρροια τῆς λατρείας τῶν ὀρθοδόξων, καθ' ἣν ὁ ἀπόστολος καὶ τὸ εὐαγγέλιον τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων κατὰ τὴν ἐκτὸς τῆς πύλης Μεσάνιε (Mesagne) λιτανεῖαν ἀνεγινώσκοντο ἑλληνιστὶ ὑπὸ καθολικοῦ ἱερέως ἐπὶ τῆς κορυφῆς λοφίσκου καλουμένου Ὠσαννά, πλησίον τῆς ἀρχαίας μονῆς τῶν Καπουτσίνων. Ὑπὸ τὸν λοφίσκον τοῦτον ὑπῆρχε ναῖσκος ὀρθοδόξων, περὶ οὗ ὁμιλεῖ καὶ ὁ γράψας περὶ τῶν ὀρθοδόξων ἐν Ἰταλίᾳ Ῥοδότᾶς. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Βρεντεσίου Φραγκίσκος Διον. Ὀδρισκόλ Ὁρλανδὸς τῷ 1648 θεωρήσας τὴν συνήθειαν ταύτην ἐναντίαν εἰς τὴν καθολικὴν λατρείαν ἠθέλησε νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ. Τὸ ζήτημα ἤχθη ἐνώπιον τοῦ πάπα, ὅστις διέταξε τὴν διατήρησίν της. Σήμερον ἡ συνήθεια αὕτη ἐξέλιπεν, ὑφίσταται ὅμως ὁ ναῖσκος μεταβεβλημένος εἰς σταῦλον, καὶ ἡ θέσις τοῦ θυσιαστηρίου, ἐν ἣ ἀνεγίνωσκεν ὁ ἱερεὺς τὸ εὐαγγέλιον ἑλληνιστὶ.

Ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν τὸ Βρεντέσιον περιῆλθεν εἰς τὴν δεσποτεῖαν τῶν Λογγοβάρδων, τῶν Νορμανδῶν, καὶ ἐν γένει ὑπέστη τὰς τύχας τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς κάτω Ἰταλίας, ἀδιαλείπτως ἐν παρακμῇ διατελοῦν μέχρι τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐπῆλθεν ἡ ἐνότις τῶν χωρῶν τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου εἰς ἐν κράτος (1861). Ἐκτοτε ἡ πόλις ἔλαβε νέαν ζωὴν διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου, τοῦ λιμένος, τῆς ἀποξηράνσεως τῶν τελεμάτων, ἅτινα καθίστων αὐτὴν νοσώδη· ἠύξασκε δὲ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1881 ἀνήρχετο εἰς 16,719, ἐνῶ κατὰ τὸ 1835 μόλις ἠριθμεῖ 7,504 κατοίκους. Τῷ 1881 κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βρεντεσίου πλοῖα χάριν ἐμπορίου τόνων 640,049 ἀπέπλευσαν δὲ πλοῖα τόνων 614,999. Διὰ τῶν ἀτμοπλοικῶν δ' ἑταιριῶν τῶν διατηρουσῶν τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ Ἰνδιῶν, Αἰγύπτου, Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος καὶ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης τῷ 1881 διῆλθον διὰ Βρεντεσίου εἰς ἄνοδον καὶ καθόδον ἐπιβάται 8,713. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος εἰς τὸ ταχυδρομεῖον τῆς πόλεως εἰσῆχθησαν διὰ θαλάσσης σάκκοι ταχυδρομικοὶ 19,385, ἐξήχθησαν δὲ 40,000.

Μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου Βρεντεσίου δι' οὗ κατέστη ὁ πρῶτος σταθμὸς τῶν ἐκ τῆς δύσεως εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ τὰν ἀπάλιν πορευομένων, πολλοὶ τῶν ἐγχωρίων ἐτρέπτησαν εἰς οἰκοδόμησιν ἐνταῦθα μεγάλων οἰκιῶν εὐρυχώρων καὶ ἀποθηκῶν, πιστεύοντες εἰς τὸ μέλλον τῆς πόλεως ὡς σταθμοῦ ἐμπορικοῦ, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν οἰκοδομημάτων ἀφῆθησαν ἡμιτελῆ, διότι τῆς πόλεως οὐδὲν παρεχούσης ἀξιοθέατον, ἐγγύτατα δὲ κειμένης ἄλλων μεγαλειτέρων καὶ καλλιτέρων, ὀλίγοι καὶ μόνον ἐκ μεγάλης ἀνάγκης παραμένουσιν ἐνταῦθα ἐκ μακροῦ ταξειδίου ἐρχόμενοι· οὐδ' ἔχει τὸ Βρεντέσιον θέσιν ὅπως κατασταθῇ κεντρικὴ τις ἀγορὰ καὶ ἀποθήκη τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων. Πιθανώτατα δὲ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σιδηροδρόμων Πειραιῶς-Λαρίσης-Θεσσαλονίκης, ὅτε καὶ τὸ ταχυδρομεῖον τῶν Ἰνδιῶν καὶ Αἰγύπτου, εἰς Πειραιᾶ προσορμιζομένων τῶν ἀτμοπλοίων, ταχύτερον θὰ φθάσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ Πειραιεὺς θ' ἀπορροφήσῃ μὲγα μέρος τῆς ναυτιλιακῆς καὶ ἐμπορικῆς κινήσεως τοῦ Βρεντεσίου, ἴσως δὲ καὶ τὸ ὅλον ἂν ἤθελε κατορθωθῇ ποτε ἡ πραγματοποίησις τοῦ σχεδίου ὅπερ ὑπετύπωσεν ὁ J. Hahn ὁ πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Ἑλλάδι ἐν τῷ συγγράμματι του *Reise von Belgrad nach Salonik*, τοῦ νὰ χαραχθῇ γραμμὴ φέρουσα ἐκ Πειραιῶς-Λαρίσης-Φερσάλων καὶ ἐντεῦθεν πρὸς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀλβανίας καὶ Δαλματίας μέχρι Τεργέστης, ἣτις εἶνε πολλῶ συντομωτέρα τῆς διὰ Θεσσαλονίκης γραμμῆς.

Πρὶν ἢ περατώσωμεν τὴν βραχεῖαν ταύτην χάριν τῶν πολλῶν περιγραφῶν τοῦ Βρεντεσίου μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ γεγονότας ἀσημάτου μὲν διὰ τὴν καθολικὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ὅπως δῆποτε διαφέροντος τοὺς Ἕλληνας, τὸ τῆς διαβάσεως ἐντεῦθεν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ὅτε τὸ πρῶτον κατήρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν Βρεντεσίῳ περιέμενον αὐτὸν 4 πολεμικὰ πλοῖα, ἐν οἷς ἐπέβαινον οἱ πρέσβεις Ἀγγλίας, Ρωσίας καὶ Γαλλίας, ὅπως συνοδεύσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐτυχε δὲ ὁ Ὁθων ἐν Βρεντεσίῳ (14 Ἰανουαρίου. ἔ. 1833) ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς παρὰ τῶν κατοίκων, ἐφ' ἣ καὶ δι' ἐπιστολῆς ἰδιοχείρου ἐκ Ναυπλίου τὴν 23 Ἀπριλίου 1733 πεμφθείσης τῷ βουλευτῇ Βρεντεσίου Θεοδώρῳ Μοντιτσέλη εἰς Νεάπολιν νῆχαρίστησε τοὺς κατοίκους· σώζεται δ' ἔτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἰταλιστὶ γεγραμμένη ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ τοῦ Βρεντεσίου. Ἐκ ταύτης δὲ ἐξάγεται ὅτι οἱ Βρεντεσῖνοι ἐδώρησαν εἰς τὸν Ὁθωνα τὰ συγγράμματα τοῦ Θεοδώρου Μοντιτσέλη βουλευτοῦ Βρεντεσίου καὶ συγγραφέως πολλῶν πολιτικῶν καὶ φιλολογικῶν βιβλίων. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ὁθωνος ἔχει κατὰ μετάφρασιν ὡς ἐξῆς :

Πρὸς τὸν ἱππότην Κίριον Θεόδωρον Μοντισελίην.

εἰς Νεάπολιν.

Κύριε Ἰππὸτα

Μεγάλως συνεκινήθη ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ, ἣν οἱ κάτοικοι τοῦ Βρεντεσίου ἐπέδειξαν πρὸς με ἀποστειλαντές μοι τὰ βιβλία, ὧν ὑμεῖς εἴσθε ὁ συγγραφεὺς. Εὐαρεστήθητε νὰ ἐκφράσητε πρὸς αὐτοὺς τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας, καὶ διαβεβαιώσατε ὅτι θὰ ἐνθυμῶμαι πάντοτε μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως τὸν χρόνον, ὃν διῆλθον παρ' αὐτοῖς κατὰ τὴν ἐκείθεν διάβασίν μου.

Μετ' ἰδιαζούσης εὐνοίας ἔσομαι πάντοτε ἀφωσιωμένος ὑμῖν.

ΘΕΩΝ

Ἐν Ναυπλίῳ 23 Ἀπριλίου 1833.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἐπισήμων ἀνδρῶν, ὧν πατρὶς ἐγένετο τὸ Βρεντέσιον ἐπὶ Ῥωμαίων, μνημονεύονται καὶ ἕτεροι ἄνδρες μεταγενεστέρως ἐνταῦθα γεννηθέντες· τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ Ῥογήρος δὲ Φλώρ (1280—1307), ὁ ὁποῖος ἐπὶ κεφαλῆς Καταλανῶν, Ἀραγωνίων καὶ Ἀλμογαθάρων ὡς ἀντιναύαρχος τῆς Σικελίας προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Ἀνδρονίκου Β' τῷ 1302. Βρεντεσίνος δὲ ὡσαύτως ἠμυλογεῖται ὁ ναύαρχος Γουλιέλμου Β' τῆς Σικελίας, Μαργαριτώνης, ὁ πολλακίς μνημονουόμενος ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἱστορίᾳ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ Θεσσαλονίκης (1185). Βρεντεσίνος δὲ ὑπῆρξε καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βρεντεσίου Ἀννίβας δὲ Λέων (1797 ἐπ.), ὁ ἀσχοληθεὶς εἰς διαλευκάνειαν τῶν περὶ τοῦ Πακουβίου ἱστορουμένων, καὶ ἄλλας συγγραφὰς ἐκδόους, κληροδοτήσας δὲ μετὰ θάνατον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βρεντεσίου τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ.

Τὸ ἔμβλημα τῆς πόλεως τοῦ Βρεντεσίου εἶνε ἐλαφόκρανον, ἐφ' οὗ μεταξὺ τῶν κεράτων ὑψοῦνται δύο στῆλαι ἀνέχουσαι στέμμα.

Περὶ τοῦ Βρεντεσίου ἔγραψαν ἱκανοὶ μέχρι τοῦδε, ἰδίως τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως πραγματευθέντες· εἰς τῶν σπουδαιότερων δὲ εἶνε ὁ Andrea Della Monaca ἱερεὺς καρμηλῆτης Memoria storica dell' antichissima e fedelissima città di Brindisi (1674). Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Βρεντεσίου Annibale de Leo, ὃν ἐμνημονεύσαμεν, ἀφήκεν ἀνέκδοτον ἱστορίαν τῆς πόλεως sull' antichissima e fedelissima città di Brindisi e suo celebre porto· καθὼς καὶ μελέτην ἀξίαν δι' ἡμᾶς ἀνέκδοτον memorie brindisine e rito greco ἀνευρισκομένην ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Βρεντεσίου. Τελευταῖος δὲ περὶ τῆς πόλεως ἔγραψεν ὁ Ferrando Ascoli (La storia di Brindisi scritta da un marino. Rimini 1886. Σελίδες 526 εἰς 16ον.) ὅστις καὶ μνημονεῖ τοὺς πρὸ αὐτοῦ γράψαντας.

Α. ΜΗΝΙΑΡΑΚΗΣ.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετὰφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἦτο νέος ὑψηλός, λεπτοφυής, ὠχρός, κομψὸς τὸ ἦθος. Ὀρφανὸς ἀπομεινας πατρὸς καὶ μητρὸς, ἀνατραφεὶς παρὰ τοῦ θείου του κ. Φρομῶν ἦτο προωρισμένος νὰ διαδεχθῆ αὐτὸν εἰς τὸ ἐμπόριον, πιθανῶς δὲ καὶ νὰ καταστῆ σύζυγος τῆς Κλαίρης. Διὰ τὸ ἔτοιμον αὐτὸ μέλλον δὲν ἠσθάνετο μέγαν ἐνθουσιασμόν. Ἐν πρώτοις τὸ ἐμπόριον δὲν τὸν εὐηρέσκει. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξαδέλφην του, ὑπῆρχε μεταξύ των ἡ ἀφελῆς οἰκειότης ἡ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς κοινῆς ἀνατροφῆς, ἡ ἐκ τῆς ἐξῆως ἀποκτηθεῖσα ἐμπιστοσύνη, ἀλλ' οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον ἐκ μέρους του.

Ἀπέναντι τῆς Σιδωνίας τὸν ἀντιὸν ἠσθάνετο στενοχωρίαν τινά, συστολήν, ἐνταυτῷ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν ὅπως ἐπιδειχθῆ. Ἐκέκτητο αὐτὴ τὴν ἐπίπλαστον καὶ ἀνειμένην ὀπωσοῦν ἐκείνην χάριν, ἣτις φυσικῶς ἤρρεσκεν εἰς τὸν φιλόκομφον χαρακτῆρά του, καὶ δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς ὅτε ἐνόησε τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐπ' αὐτοῦ παρῆγεν.

Ὅσάκις αἱ δύο νεάνιδες περιεπάτουσαν εἰς τὸν κήπον, πάντοτε πρώτη ἡ Σιδωνία ἀνελογίζετο τὴν ὥραν τῆς ἀφίξεως τῆς ἐκ Παρισίων ἀμαξοστοιχίας. Μετέβαινον ἁμῶς παρὰ τὴν κιγκλίδαν καὶ παρετήρουσαν τοὺς ἐπιβάτας, τὸ πρῶτον δὲ βλέμμα τοῦ Γεωργίου ἀπηυθύνετο πρὸς τὴν δεσποινίδα Σέβη, ἣτις ἴστατο ὀλίγον τι ὀπίσθεν τῆς φίλης τῆς ἀλλὰ μὲ τὸ ἦθος καὶ τὴν στάσιν ἐκείνην, ἣτις προκαλεῖ ἀμέσως τὴν προσοχὴν. Ἡ τοιαύτη μεταξὺ των συμπεριφορὰ διήρκεσεν ἐπὶ τινα χρόνον. Δὲν συνωμίλουσαν ἐρωτικῶς, ἀλλ' οἱ λόγοι αὐτῶν πάντες καὶ τὰ μειδιάματα ἅτινα ἀντήλλασσον ἦσαν πλήρη ὁμολογιῶν καὶ ἀποσιωπήσεων.

Μίαν θερινὴν ἑσπέραν, συννεφώδη, ἐνῷ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο βαρεῖα, αἱ δύο φίλαι ἠγέρθησαν ἐκ τῆς τραπέζης εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ περιεπάτουσαν εἰς τὸν κήπον, ὁ δὲ Γεώργιος μετέβη πρὸς συνάντησίν των. Συνωμίλουσαν καὶ οἱ τρεῖς ἀδιαφόρως καὶ οἱ μικροὶ χάλικες ἐτριζον ὑπὸ τὸ βράδῳ αὐτῶν βῆμα, ὅτε ἡ φωνὴ τῆς κυρίας Φρομῶν προσεκάλεσε τὴν Κλαίρην ἐκ τῆς ἐπαύλεως. Ὁ Γεώργιος καὶ ἡ Σιδωνία ἔμειναν μόνοι. Ἐξηκολούθησαν νὰ βαδίζωσιν εἰς τὴν δειροστοιχίαν ὀδηγούμενοι ἐκ τῆς ἀορίστου λευκότητος τῆς ἄμμου, χωρὶς νὰ ὀμιλῶσιν οὐδέ νὰ πλησιάζωσι πρὸς ἀλλήλους.

Χλιαρὸς ἄνεμος ἐτάρασσε τὰ δένδρα. Ἡ δεξαμένη συνταρασσομένη ἐπληττεν ἡρέμα μὲ τὰ κύματά της τὰς ἀψίδας τῆς μικρᾶς γεφύρας, αἱ